

Lindha Makne
Kvalitets- och myndighetschef
lindha.makne@trelleborg.se

Rapport – uppföljning av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier hösten 2019

Bakgrund

Ärenden som rör kränkande behandling, diskriminering och trakasserier sammanställs halvårsvis och rapporteras till bildningsnämnden. Underlaget består av anmälningar till huvudmannen enligt 6 kap. 10 § skollagen (2010:800), återrapportering av anmälda ärenden, klagomåls- och tillsynsärenden.

Rapporten inleds med en beskrivning av verksamheternas arbete mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Därefter följer resultat och analys av inkomna anmälningar till huvudmannen, inkomna klagomål och tillsynsärenden samt en kort redogörelse för verksamheternas planer mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Rapporten avslutas med en sammanfattning av de slutsatser som kan dras.

Verksamheternas arbete

Skolhuvudmännens arbete mot kränkande behandling regleras av 6 kap. skollagen. Kränkande behandling, diskriminering och trakasserier får inte förekomma inom bildningsnämndens verksamheter. När det framkommer uppgifter om att ett barn eller en elev har upplevt sig vara utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier i verksamheten ska samtlig personal anmäla detta till rektor eller förskolechef, som i sin tur ska göra en anmälan till huvudmannen. Anmälan ska göras skyndsamt och personal eller rektor ska inte göra någon värdering av de uppgifter som framkommer. Enligt bildningsnämndens delegationsordning ska rektor se till att uppgifterna skyndsamt utreds. Utredningen återrapporteras till nämnden som delegationsbeslut. För det fall denna visar att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har förekommit ska skäligen åtgärder sättas in med syftet att förhindra att det sker igen.

Förskole- och skolenheterna arbetar också främjande och förebyggande. Varje år genomförs kartläggningar, där barn och elever är delaktiga. På så vis går det att peka ut de områden som behöver prioriteras för att, så långt det är möjligt, säkerställa att inget barn eller elev ska utsättas för kränkande behandling, diskriminering och trakasserier i samband med verksamheten. För att synliggöra risksituationer och otrygga platser kan observationer samt elevenkäter ingå i

kartläggningen. Det främjande och förebyggande arbetet handlar mycket om att skapa samsyn och ett gemensamt förhållningssätt inom respektive verksamhet. Det görs bland annat genom att, tillsammans med barn och elever, arbeta med värdegrunden i vardagen, exempelvis genom värderingsövningar, ökad tillsyn över otrygga platser och jämställdhetsarbete.

I maj 2019 implementerades ett digitalt system för att anmäla och utreda kränkningar. Under en övergångsperiod gjordes anmälningar och utredningar dels enligt tidigare blankettbaserade rutiner, dels i det nya systemet. Från och med höstterminen 2019 har samtliga anmälningar gjorts digitalt. Systemet innebär en enklare och mer informationssäker hantering. Huvudmannen, via kvalitets- och myndighetsavdelningen får direkt besked om att en anmälan har upprättats och kan följa ärendegången. Vid varje nämndssammanträde delges nämnden information om upprättade anmälningar samt delegationsbeslut om att avsluta ärendet.

Resultat

Nedan redovisas resultat av bildningsförvaltningens uppföljning av anmälningar till huvudmannen med tillhörande återrapporering för perioden 1 juli till 31 december 2019, klagomålsärenden och tillsynsärenden.

Anmälningar från rektor till huvudman

Under perioden 2019-07-01 – 2019-12-31 har 643 anmälningar om kränkande behandling rapporterats till bildningsnämnden i egenskap av huvudman för de kommunala utbildningsverksamheterna, att jämföra med föregående halvår då 369 anmälningar inkom till huvudmannen enligt tidigare blankettbaserade rutiner och 163 anmälningar inkom via den digitala tjänsten, totalt 532. Ökningen kan delvis förklaras av ett smidigare system för anmälan, en utbildningsinsats kring kränkande behandling som gör att vi är bättre på att notera och anmäla kränkningar. Det går dock inte att bortse från att antalet kränkningar i skolan faktiskt ökar.

Av totalt 643 anmälningar:

Antal/skolform:

2 anmälningar från förskolan

634 anmälningar grundskolan/grundsärskolan

7 anmälningar från gymnasieskolan/gymnasiesärskolan

Vad anmälan avser:

356 Fysisk

165 Verbal

43 Psykosocial

17 Text/Bild

13 Diskriminering

49 Ingen vald kategori

Under samma period har 546 ärenden avslutats och utredning har godkänts av rektor och därefter huvudmannen. Kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier konstaterades i 508 ärenden och skäliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa att kränkande behandling upphör och inte återupprepas. I 38 ärenden har

utredningen visat att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier inte förekommit och ärendet har därför avslutats.

På en övergripande nivå visar anmälningarna att kränkande behandling, diskriminering och trakasserier främst sker på skolgårdar och i korridorer, men också i klassrummen. Det handlar sålunda om platser där det rör sig många elever samtidigt.

Väståkraskolan (513 elever*) och Östra skolan (229 elever*) är de skolenheter som har anmält flest upplevda kränkningar till huvudmannen; 94 respektive 81 stycken. Antalet kränkningar på Östra skolan höstterminen 2019 är högt i förhållande till antalet elever. Drygt hälften av de anmälda upplevda kränkningarna på Östra skolan härrör till en tillfälligt problematisk situation i en årskurs. Skolan har under hösten arbetat aktivt med värdegrundsarbetet i den aktuella årskursen och en förstelärare har placerats i gruppen, vilket har gett tydliga resultat. Klagstorps skola (135 elever*) har gjort lägst antal anmälningar med 11 anmälningar.

** SCB-rapportering per den 15 oktober 2019*

Tillsyns- och klagomålsärenden, kränkande behandling

Under perioden 1 juli till 31 december 2019 tog förvaltningen emot och utredde totalt tre ärenden gällande upplevd kränkande behandling via Skolinspektionen eller huvudmannens klagomålshantering. Två ärenden var tillsynsärenden, varav ett också inkommit som ett klagomål via bildningsförvaltningens e-tjänst för klagomål. Huvudmannen har mottagit beslut i båda tillsynsärendena. I det ena ger Skolinspektionen Trelleborgs kommun en anmärkning när det gäller skyldigheten att motverka kränkande behandling, ärendet har avslutats. I det andra bedömer Skolinspektionen att Trelleborgs kommun har utrett klagomålet och vidtagit åtgärder, ärendet har avslutats.

Analys

Anmälningar från rektor till huvudman

Det utvecklingsarbete som bildningsförvaltningen påbörjade 2018 har lett till att det under perioden juli till december 2019, har skett en fortsatt ökning av antalet anmälningar till huvudman jämfört med perioden januari till juni 2019. Detta visar att verksamheterna i högre utsträckning följer bestämmelserna i 6 kap. 10 § skollagen. Det under våren implementerade digitala system upplevs av verksamheten fungera väl och ha underlättat arbetet.

Vad gäller gymnasieskolan ligger antalet anmälningar till huvudmannen under perioden juli till december fortfarande mycket lågt i förhållande till grundskolan. När det gäller förskolorna ligger antalet anmälningar på en fortsatt mycket låg nivå. Förvaltningen kommer fortsatt att kontinuerligt följa upp hur förskolorna och gymnasieskolan arbetar förebyggande samt hur rutiner för anmälan, utredning och åtgärder följs.

Under hösten har myndighetshandläggare vid förvaltningen besökt grundskolor och gymnasieskola för att ge fortbildning i vad som utgör kränkningar, diskriminering och trakasserier samt hur de ska anmälas och utredas. Samtlig personal på respektive skola har bjudits in till dessa utbildningstillfällen. Ett särskilt tillfälle har anordnats för skolkuratorer som ofta är de som utreder anmälningar. Under våren 2020 fortsätter utbildningsinsatsen.

Plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Huvudmannen är enligt 6 kap. 8 § skollagen skyldig att säkerställa att varje förskole- och skolenhet har en plan mot kränkande behandling som uppfyller lagens krav och att det bedrivs ett aktivt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Förvaltningen tog fram en ny förvaltningsövergripande mall för plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier i verksamhetssystemet Stratsys inför läsåret 2018/2019. På detta sätt har huvudmannen kunnat följa upp att samtliga verksamheter har en aktuell upprättad plan som är kopplad till de övergripande rutinerna. Syftet har också varit att skapa en likvärdighet mellan verksamheterna. Kvalitets- och myndighetsavdelningen har granskat de planer som gäller för läsåret 2019/2020. Denna visar att samtliga enheter nu har en plan men att kvaliteten i innehållet skiljer sig åt. Kvalitets- och myndighetsavdelningen kommer därför att fortsätta följa upp och stötta verksamheten i arbetet, både med utvärdering och med framtagandet av nya planer inför kommande läsår.

Slutsats

Det utvecklingsarbete som har skett på huvudmannanivå sedan 2017 har visat en fortsatt positiv utveckling när det gäller antalet anmälningar till rektor eller förskolechef samt till huvudmannen. Denna trend är främst tydlig för grundskolorna, som står för huvuddelen av antalet anmälningar. Uppföljningen har dock visat att det finns ytterligare behov av att förankra den övergripande rutinen på gymnasieskolan samt på förskolan. Det förebyggande arbetet behöver fortsätta då det ökade antalet anmälningar inte enbart kan förklaras av en bättre anmälningsrutin.

6 kap. 10 § skollagen ställer krav på att huvudmannen ska utreda de anmälda uppgifterna och i förekommande fall vidta skäligen åtgärder. Införandet av ett digitalt system har bidragit till att en mycket högre andel ärenden slutförs och beslutas. Vidare ger det en god överblick över vart kränkningar oftast sker och hur de tar sig uttryck, vilket ger bättre förutsättningar för att arbeta förebyggande. Kvalitets- och myndighetsavdelningen informeras när en ny anmälan upprättas och kan följa ärendet och bistå med stöd i utredningen. Detta är en klar och tydlig förbättring av förvaltningens rutiner för att hantera anmälningar om kränkande behandling. Huvudmannen informeras regelbundet om inkomna anmälningar samt delegationsbeslut om att skäligen åtgärder har vidtagits och ärendet avslutas.

Samtliga enheter använder verksamhetssystemet Stratsys i arbetet med plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Det har gjort det möjligt för huvudmannen att göra uppföljningar. Kvalitets- och myndighetsavdelningen gjorde under höstterminen 2018 en granskning. Denna visade att det fanns stora skillnader mellan verksamheterna samt att det fanns enheter som inte har upprättat någon plan. Införandet av en gemensam mall samt uppföljning har bidragit till att aktualisera och höja kvaliteten i planerna.